

Exercicios de apoio sobre a Unidade 4 (2ª semana)
Guerra e Revolución: a guerra contra os franceses e o seu impacto en Galicia. A obra de Cádiz: os decretos e a Constitución de 1812.

1. Completa as seguintes frases co concepto axeitado

- 1.1 Durante os reinados de _____ (1788-1808) y Fernando VII (1808, 1814-1833), España viviu a crise do _____ y varias tentativas de _____.
- 1.2 Fernando VII non aceptou o rexime liberal e durante o seu reinado se produciu un enfrontamento entre _____ e Liberalismo.
- 1.3 A crise do Antigo Réxime iniciouse polo efecto que a Revolución Francesa (1789-1799) provocou en España. Por unha banda, algúns _____ confiaron en que iso aceleraría as reformas na propia España. Pola súa banda, o goberno de _____ (1789-1792), considerando a revolución un perigo pechou todo tipo de contacto con Francia (censura das noticias de Francia), facendo un _____.
- 1.4 En 1807 Godoy mostrouse excesivamente sumiso con Napoleón ao asinar o _____, que daba libre paso ás tropas francesas polo solo español. A excusa era a conquista de _____ pero era evidente que o exército francés o que quería era ocupar España dun xeito ou outro.
- 1.5 Este tratado provocou a rebelión dun sector da nobreza que animou ao príncipe Fernando a tomar o poder. Así produciu o _____ (Marzo de 1808) no que Fernando VII obrigou ao seu pai Carlos IV a destituír a Godoy e a abdicar no seu favor. Napoleón actuou de árbitro nas disputas de pai e fillo, e fixolles abdicar en favor do seu irmán _____ nas _____.
- 1.6 Así orixinouse a Guerra da Independencia contra a ocupación francesa (1808-1814) que, en certo modo, tamén foi unha guerra _____. Por un lado estaba José I Bonaparte apoiado polos ocupantes franceses pero tamén por ilustrados españois que pensaban que este goberno traería a modernidade a España foron chamados despectivamente os _____ e admitiron unha _____ o _____.
- 1.7 Nas zonas que, despois de maio, non estaban directamente controladas polos franceses creáronse uns organismos novos: _____. Ante o vacío de poder na nación e o non recoñecemento da autoridades francesas, _____ eran organismos heteroxéneos social e ideoloxicamente, formados por cidadáns _____ que asumían o poder no seu ámbito territorial. As xuntas locais uníronse nunha _____ en setembro, pero a diversidade ideolóxica manteríase, podendo distinguirse tres grupos: _____, _____, e _____.
- 1.8 A Constitución de 1812 era unha constitución _____ para a España do momento a un nivel similar á Constitución Francesa de 1791. Aínda que

nela houbo un compromiso entre _____ e _____ o peso destes últimos foi decisivo.

1.9 En canto ás características da Constitución de 1812, podemos sinalar:

O poder reside _____ idea oposta á soberanía _____.
Divídense os Poderes: o Poder _____: detentado polas _____, o Poder _____: polos _____ e o Poder _____: polo _____. pero con _____.

1.10 As limitacións ao poder real, serán: As súas ordes deberán ir _____ pola sinatura do _____ correspondente, non poderá _____ as Cortes e terá veto _____ transitorio durante _____, tras iso a decisión das Cortes convértese _____. Nomea aos _____ pero estes deberán ser referendados polas _____ (“dobre confianza”).

1.11 O procedemento electoral será por Sufraxio _____ en cuarto grao.

1.12 A _____ dos cidadáns ante a lei supuxo o fin dos privilexios _____ e o recoñecemento de _____.

1.13 O catolicismo é a única _____ permitida. A necesidade de contar coa colaboración do clero na loita contra os franceses explica este trazo _____ que choca co espírito avanzado da constitución.

1.14 Unidade legal en toda España coa abolición de _____ e privilexios. Abolición do _____ e da _____.

1.15 Polo Tratado de Valençay, Fernando VII volveu a España, pero, en lugar de ir xurar a Constitución a Madrid, dirixiuse a Valencia. Alí recibiu o _____ (1814), o documento no que os absolutistas españois convidábanlle a anular a Constitución de 1812

2.Comenta como é representada a represión dos franceses contra o pobo español, no cadro de Goya da páxina 6 da unidade

3. Explica brevemente os seguintes conceptos:

- Cortes Constituíntes
- Constitución
- Crise do Antigo Réxime
- Liberalismo

Solucións

1. Completa as seguintes frases co concepto axeitado

- 1.1 Durante os reinados de **Carlos IV** (1788-1808) e Fernando VII (1808, 1814-1833), España viviu a crise do **Antigo Réxime** e varias tentativas de **Golpe de Estado**.
- 1.2 Fernando VII non aceptou o rexime liberal e durante o seu reinado se produciu un enfrontamento entre **Absolutismo** e Liberalismo.
- 1.3 A crise do Antigo Réxime iniciouse polo efecto que a Revolución Francesa (1789-1799) provocou en España. Por unha banda, algúns **Afrancesados** confiaron en que iso aceleraría as reformas na propia España. Pola súa banda, o goberno de **Carlos IV** (1789-1792), considerando a revolución un perigo pechou todo tipo de contacto con Francia (censura das noticias de Francia), facendo un **Cordón Sanitario**.
- 1.4 En 1807 Godoy mostrouse excesivamente sumiso con Napoleón ao asinar o **Tratado de Fontainebleau**, que daba libre paso ás tropas francesas polo solo español. A excusa era a conquista de **Portugal** pero era evidente que o exército francés o que quería era ocupar España dun xeito ou outro.
- 1.5 Este tratado provocou a rebelión dun sector da nobreza que animou ao príncipe Fernando a tomar o poder. Así produciu o **Motín de Aranjuez** (Marzo de 1808) no que Fernando VII obrigou ao seu pai Carlos IV a destituír a Godoy e a abdicar no seu favor. Napoleón actuou de árbitro nas disputas de pai e fillo, e fixolles abdicar en favor do seu irmán **José I** nas **Abdicacións de Bayona**.
- 1.6 Así orixinouse a Guerra da Independencia contra a ocupación francesa (1808-1814) que, en certo modo, tamén foi unha guerra **Civil**. Por un lado estaba José I Bonaparte apoiado polos ocupantes franceses pero tamén por ilustrados españois que pensaban que este goberno traería a modernidade a España foron chamados despectivamente os **afrancesados**, e admitiron unha **Carta Outorgada** o **8 de Xullo de 1808**.
- 1.7 Nas zonas que, despois de maio, non estaban directamente controladas polos franceses creáronse uns organismos novos: **As Xuntas**. Ante o vacío de poder na nación e o non recoñecemento da autoridades francesas, **As Xuntas** eran organismos heteroxéneos social e ideoloxicamente, formados por cidadáns **recoñecidos** que asumían o poder no seu ámbito territorial. As xuntas locais uníronse nunha **Xunta Suprema** en setembro, pero a diversidade ideolóxica manteríase, podendo distinguirse tres grupos: **Absolutistas**, **Ilustrados**, e **Liberais**.
- 1.8 A Constitución de 1812 era unha constitución unha **moi avanzada** para a España do momento a un nivel similar á Constitución Francesa de 1791. Aínda que nela houbo un compromiso entre **absolutistas** e **liberais**, o peso destes últimos foi decisivo.

1.9 En canto ás características da Constitución de 1812, podemos sinalar:

O poder reside na nación, idea oposta á soberanía monárquica. Divídense os Poderes: o Poder lexislativo: detentado polas Cortes Bicamerais o Poder Xudicial: polos tribunais e o Poder Executivo: polo Rei, pero con limitacións.

1.10 As limitacións ao poder real, serán: As súas ordes deberán ir validadas pola sinatura do Ministro correspondente, non poderá Disolver as Cortes e terá veto Suspensivo transitorio durante Dous Anos, tras iso a decisión das Cortes convértese en Lei. Nomea aos Ministros pero estes deberán ser referendados polas Cortes ("dobre confianza")

1.11 O procedemento electoral será por **Sufrexio Universal** en cuarto grao

1.12 A igualdade dos cidadáns ante a lei supuxo o fin dos privilexios estamentais e o recoñecemento de dereitos individuais

1.13 O catolicismo é a única Confesión Relixiosa permitida. A necesidade de contar coa colaboración do clero na loita contra os franceses explica este trazo intolerante que choca co espírito avanzado da constitución.

1.14 Unidade legal en toda España coa abolición de Fueros e privilexios. Abolición do Feudalismo e da Inquisición.

1.15 Polo Tratado de Valençay, Fernando VII volveu a España, pero, en lugar de ir xurar a Constitución a Madrid, dirixiuse a Valencia. Alí recibiu o Manifesto dos Persas (1814), o documento no que os absolutistas españois convidábanlle a anular a Constitución de 1812

2. Comenta como é representada a represión dos franceses contra o pobo español, no cadro de Goya da páxina 6 da unidade

Os Fusilamentos do tres de Maio

Francisco de Goya y Lucientes

En 1819 tras sufrir unha enfermidade que lle deixa xordo comeza a decorar a súa nova casa con pinturas murais ao óleo que se estenden por dous salóns da planta baixa e do primeiro piso: son as **Pinturas Negras**. Este conxunto constitúe sen dúbida a obra máis revolucionaria de Goya: un mundo de imaxes de pesadelo con algunhas das máis turbadoras escenas da historia da pintura occidental. O estalido da

Guerra da Independencia en maio de 1808 supón un grave conflito interior para o pintor xa que a súa ideoloxía liberal achégalle aos afrancesados e a José I mentres que o seu patriotismo atráelle cara aos que están a loitar contra os franceses.

A pintura reflicte un tema patriótico. Pretendeu chamar a atención reflectindo no cadro un sentido de cronista fotográfico. Goya recolle cos seus pinceis como puido ser o episodio que acendeu a guerra con toda a súa violencia e a súa crueldade para manifestar a súa posición contraria a eses feitos e dar unha lección contra a irracionalidade do ser humano, como correspondía ao seu espírito ilustrado. A execución é totalmente violenta, con rápidas pinceladas e grandes manchas, coma se a propia violencia da acción invadise ao pintor.

Neste óleo de estilo romántico o protagonista absoluto é o pobo, na súa masa anónima, heroe colectivo e non figura particular como podía ser o xeneral vitorioso ou o rei no campo de batalla. Éste é un **concepto claramente romántico e moderno de entender a guerra e os logros nacionais, que se atribúen ao pobo e a súa vontade, máis que aos seus dirixentes**. O grupo de homes da esquerda presenta pobreza, espontaneidade e desorganización; enfróntanse arrepiados a un pelotón de fusilamento ben pertrechado, perfectamente aliñado e do que se desprende unha imaxe de organización e eficiencia. Pero Goya tivo o coidado de non mostrar o rostro de ningún; **os franceses** sen rostro non son ninguén, tan só unha **máquina de guerra** delimitada por unha negra pincelada que contrasta co outro grupo. Non hai un só oficial ao mando, unicamente o pobo que vai morrer e o pobo que se debe matar. A ausencia de cor pasa a ser unha cuestión máis nos cadros patrióticos. é o imperio da mancha, desaparecido xa o debuxo. A cor que máis resalta en contraste coa escuridade reinante no fondo do cadro, é o branco da camisa do home que alza as mans e a do farol. A técnica empregada na composición é totalmente expresionista, está na liña progresiva e libre de Goya, que quere crear o efectismo por medio do home situado de xeonllos, protagonista do cadro. E para remarcalo, crea unha especie de muro formado polos soldados.

Xoga coas luces e sombras ao seu antollo proporcionando así unha profundidade creada pola ilera do pelotón. Simbolicamente **o home que desafía aos verdugos é o símbolo do que clama liberdade**. Simboliza tamén a valentía, o arroxo e a dignidade do que morre sen ocultar o rostro a quen o mata. **O pelotón simboliza o inhumano da opresión**. E as vítimas son as distintas reaccións humanas e como talles varias e fráxiles: o que reza, o que se arrepiá, o que se desespera, o que non cre o que está a ver...

Aínda que representa un feito concreto da guerra de Independencia española dos franceses, este cadro non se cingue a ela especificamente, senón que é **un cadro de validez universal para as guerras e vítimas das guerras**. Goya non ten un escenario concreto no seu cadro; non hai arquitectura apenas... nin sequera os soldados franceses levan o uniforme que naqueles momentos vestía o exercito francés.

O máis destacable do cadro é o movemento e a expresividade das figuras, que conseguen un conxunto impactante para o espectador. Outra guerra, neste caso a Civil española de 1936, provocou serios danos no lenzo. Ao ser transportado o cadro e o seu compañeiro desde Valencia a Barcelona, por orde do goberno da República para evitar que as tropas do xeneral Franco tomasen o tesouro pictórico que constituía o Museo do Prado, a camioneta que os levaba sufriu un accidente, rompéndose a caixa que os protexía e rasgando o lenzo na parte esquerda.

3. Explica brevemente os seguintes conceptos:

- Cortes Constituíntes
 - Denomínanse cortes constituíntes ao parlamento ou cortes, cuxos membros representan a soberanía nacional, e que teñen o labor e a capacidade de ditar ou reformar a constitución. É moi habitual que as cortes constituíntes teñan un carácter efémero. O seu labor é crear ou modificar a constitución e tras finalizar este cometido non permanecen no poder senón que se convocan eleccións para a elección dun novo parlamento ordinario. Doutra banda, as cortes constituíntes poden formarse a partir dun golpe de estado exitoso e con idea crear unha nova orde política, ou ben poden ser convocadas dentro da lexislación imperante nun momento dado para reformar ou cambiar completamente a constitución vixente dentro da legalidade e crear unha nova
- Constitución
 - Constitución do latín cum (con) e statuere (establecer). é a norma fundamental, escrita ou non, dun Estado soberano, establecida ou aceptada para rexelo. A constitución fixa os límites e define as relacións entre os poderes do Estado (poderes que, nos países occidentais modernos defínense como poder lexislativo, executivo e xudicial) e destes cos seus cidadáns, establecendo así as bases para o seu goberno e organización das institucións en que tales poderes se asentán. Tamén garante ao pobo dereitos e liberdades.
É preciso facer un estudo máis aló do significado etimolóxico do que é unha constitución; polo que neste artigo exporase que é unha constitución, os elementos que a integran, a súa finalidade, as súas características, os tipos de constitucións que existen, quen e con que obxecto elabóranas.
Desde o punto de vista material, a Constitución é o conxunto de regras fundamentais que se aplican ao exercicio do poder estatal. Desde o punto de vista formal, Constitución defínese a partir dos órganos e procedementos que interveñen na súa adopción, de aí xera unha das súas características principais: a súa supremacía sobre calquera outra norma do ordenamento xurídico. O termino Constitución, en sentido xurídico, fai referencias ao conxunto de normas xurídicas, escritas e non escritas, que determinan o ordenamento xurídico dun estado, especialmente, a organización dos poderes públicos e as súas competencias, os fundamentos da vida económica e social, os deberes e dereitos dos cidadáns.
- Crise do Antigo Réxime
 - Crise do Antigo Réxime é a conxuntura de cambios que xorden en Europa Occidental no período de aproximadamente cen anos que vai desde a publicación da Enciclopedia (1751) até a Revolución de 1848.
A crise do Antigo Réxime representa á vez:
O episodio final na transición do feudalismo ao capitalismo, co triunfo deste último como modo de produción.
O asentamento da burguesía como nova clase dominante.
O Estado liberal como novo sistema político.
O liberalismo político e económico como nova ideoloxía dominante.
Tamén son señalables acontecementos de máis longo percorrido:
Os cambios demográficos e urbanísticos aceléranse. Xorde o proletariado industrial como nova clase oposta á burguesía, e comezan os conflitos sociais que se coñecen como movemento obreiro.

E notablemente, no mundo das ideas e crenzas: A relixión sepárase do Estado e comeza un proceso de descristianización. En Arte e Literatura triunfan sucesivamente o Neoclasicismo, o Romanticismo e o Realismo. A ciencia e a técnica entran en contacto entre si e coa demanda social da industrialización, co que as súas posibilidades crecen exponencialmente.

- **Liberalismo**

- O liberalismo é un sistema filosófico, económico e de acción política, que promove as liberdades civís e o máximo límite ao poder coactivo dos gobernos sobre as persoas; oponse a calquera forma de despotismo e é a doutrina na que se fundamentan o goberno representativo e a democracia parlamentaria. Avoga principalmente por: O desenvolvemento das liberdades individuais e, a partir desta, o progreso da sociedade. O establecemento dun Estado de Dereito, no que todas as persoas, incluíndo aquelas que formen parte do goberno, están sometidas ao mesmo marco mínimo de leis.

As súas características principais son:

- **O individualismo**, que considera á persoa individual como primordial, por encima de todo aspecto social ou colectivo.
- **A liberdade** como un dereito inviolable que se refire a diversos aspectos: liberdade de pensamento, de expresión, de asociación, de prensa, etc., cuxo único límite consiste na liberdade dos demais, e que debe constituír unha garantía fronte á intromisión do goberno na vida dos individuos.
- **A igualdade entre as persoas**, entendida unicamente no que se refire a diversos campos xurídico e político. é dicir, para o liberalismo, todos os cidadáns son iguais ante a lei e para o Estado.
- **O respecto á propiedade privada** como fonte de desenvolvemento individual, e como dereito inalterable que debe ser salvagardado pola lei e protexido polo Estado.

XUNTA DE GALICIA
CONSELLERÍA DE EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
IES San Clemente

FONDO SOCIAL
EUROPEO

Plataforma educativa
da formación a distancia
www.iessanclemente.net